

Запара Анастасія,

здобувачка II освітнього рівня (магістратура) Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Науковий керівник: Стиркіна Юлія,

кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри початкової освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ

Формування творчої особистості молодшого школяра є однією з важливих проблем нової української школи, яка потребує впровадження у навчально-виховний процес творчих, активних форм і виховних процесів, які можуть суттєво забезпечити формування суб'єкта критичного мислення. Результатом творчого пошуку педагогів і науковців є освітні інновації: нові ідеї, технології, підходи, методи навчання, а також специфічні елементи освітнього процесу. Вчителі повинні оновити весь навчальний процес, стиль, роботу вчителів та діяльність учнів. Важливо дати учням не лише знання, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті, тобто застосовувати діяльнісний підхід, метою якого є формування ключових компетентностей та наскрізних якостей особистості [3].

Визнається, що метою вивчення української мови як рідної є формування комунікативної компетентності учнів шляхом інтеграції наявних і необхідних знань з мови навчання, засвоєння всіх мовленнєвих рухів і набуття окремих.

Від форм і методів організації навчально-виховного процесу залежить успішність і ефективність формування компетентності школярів. З цієї точки зору першочерговим завданням стають сучасні освітні технології, які стимулюють активність у творчому процесі навчання, дослідження проблем,

формування власної думки та самосвідомості. Від форм і методів навчання загальноосвітніх предметів та української (рідної) мови залежить успішність і ефективність формування основних груп компетентностей школярів, розвиток творчого мислення дітей. Безсумнівно, що пріоритетом у цьому плані є сучасні освітні технології, які передбачають форми активності учня, передбачають навчальну творчість, проблемне дослідження, саморефлексію та самопізнання.

Розвиток творчих здібностей учня середнього шкільного віку є важливою і необхідною частиною сучасного навчально-виховного процесу. Основним показником обдарованості дітей є їх креативність, тобто здатність учня творчо виконувати поставлені перед ним завдання.

Основні етапи виховання критичного мислення на уроках:

1. Розминка (створення відповідного психологічного клімату на уроці).
2. Обґрунтування навчання (постановка мети уроку, розвиток внутрішньої мотивації до вивчення теми та предмета в цілому).
3. Реалізація (інтерес, спрямованість на навчання, відтворення знань, необхідних для наступних ступенів навчання).
4. Розуміння змісту (ознайомлення з новою інформацією, аналіз даних, особисте розуміння).
5. Рефлексія (відповідальний час уроку) учні самостійно опрацьовують нові знання; активно обмінюються думками; удосконалення та поповнення словникового запасу [2].

Вчені довели, що творчі здібності людини, особливо в шкільному віці, значно розвиваються в процесі навчання. Особливо молодший шкільний вік є сенситивним періодом для розвитку творчих здібностей, формування інтересів особистості та впровадження можливостей для самовираження в різних формах діяльності. Тому розвиток творчої активності молодших школярів потребує впровадження в навчальний процес активних форм і методів навчання, які можуть суттєво забезпечити формування в учнів мислення, проблемного

бачення, фантазії та уяви. Учитель початкових класів повинен використовувати на уроках хороші освітні технології, які вказують на творчі якості особистості учнів: гнучкість, фантазію, мотивацію, неформальність. На уроці дуже важливо виявляти творчі здібності учнів у плані умінь і часу, впливати на їх успішність, розвивати навчальну та позакласну діяльність.

На уроках щодня добре використовувати технологію «Умова успіху», адже до першого класу учні прийшли на різних рівнях підготовки: учні не вміли логічно викладати свої думки, розповідати, міркувати над прочитаним.

Мова учнів «бідна», відповіді учнів побудовані на «одному слові». Починаючи роботу з першого класу, важливо намагатися на уроках навчити дітей красиво, тонко розуміти навколишній світ, влучно й образно висловлювати свої думки, збагачувати словниковий запас. Коли учні взаємодіють з будь-якою інформацією, вони вчаться мислити, не усвідомлюючи, що їхнім інструментом є сама мова [1].

Отже, основу самосвідомості творчої особистості слід вбачати в розвитку творчого мислення. Особливу роль у цьому процесі відіграє перший ступінь навчання, де цілеспрямовано розкриваються та розвиваються здібності дитини, формуються вміння та бажання вчитися, створюються умови для самовираження дитини в різноманітних видах діяльності.

Список використаних джерел:

1. Болдись Л. В. Розвиток креативного мислення молодших школярів на уроках української мови. URL: http://www.nzburiiivka-zosh2.ks.sch.in.ua/zhittya_shkoli/metodichna_skarbnichka/rozvitok_kreativnogo_mislennya_molodshih_shkolyarivna_urokah_ukrainskoi_movi/
2. Городнюк О. Д. Критичне мислення на уроках української мови і літературного читання. Хмельницький: Хмельницький навчально-виховний комплекс №10, 2016. 26 с.

3. Лагола І. М. Розвиток творчого та логічного мислення молодших школярів на уроках української мови та читання шляхом впровадження технологій критичного мислення. *Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення*: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Полтава, 09-10 червня 2022 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 83–87.

Зорочкіна Тетяна,

*докторка педагогічних наук, професорка,
в.о. завідувача кафедри початкової освіти Черкаського
національного університету імені Богдана Хмельницького*

МЕТОДИКО-МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Набуття методичної компетентності є однією з цілей фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи. Аналіз наукових праць Н. Глузман, Л. Коваль, С. Скворцової дозволяє визначити методико-математичну компетентність учителя початкової школи як системне особистісне утворення майбутнього фахівця, яке проявляється у здатності до організації процесу навчання молодших школярів математики на рівні сучасних вимог, умінні успішно розв'язування методичні задачі, що базуються на теоретичній і практичній готовності до викладання математики [3].

Методико-математична компетентність майбутнього вчителя початкової школи розглядається також як системне особистісне утворення, що відображає інтеграцію теоретичних, практико-орієнтованих, дослідницьких знань і вмінь із математики та методики її навчання в початковій школі, ціннісного ставлення до